

Рецензия

от проф. д-р Огнян Николаев Константинов

за дисертационния труд на Румяна Николаева Петрова на тема
**„Ролята на ансамбловото свирене в ранния етап на обучение
по оркестрови инструменти”**

за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в
професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”

Обект на рецензията е представеният от Румяна Николаева Петрова, докторант на самостоятелна форма на обучение (научен ръководител доц. Кирил Чапликов, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство” към катедра „Класическо и поп и джаз изпълнителско изкуство” на АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев” – Пловдив) за публична защита дисертационен труд на тема „Ролята на ансамбловото свирене в ранния етап на обучение по оркестрови инструменти”. Докторантът представя за участие в процедурата дисертационен труд, автореферат, творческа автобиография, справка за приносите и три публикации по темата. Всички документи и материали отговарят напълно на изискванията на ЗРАСРБ.

Биографични данни

Румяна Петрова има завършени магистратури по музикална педагогика в АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев”, и изпълнителско изкуство в Университета в Претория, ЮАР. Свири в симфоничните и оперни оркестри на Кейптаун, Претория и Дърбан. От 1999 г. работи в САЩ, заемайки позиция на водач на виолите в камерен оркестър, същевременно участва и в струнен квартет. Изнесла е множество концерти в Ню Йорк („Карнеги хол”), Вашингтон, Бостън и др. През тези години

работи активно и като педагог – в Консерваторията „Бруклин” в Ню Йорк и в музикалната школа „Страдивари” в Маями. От 2008 г. преподава виола, камерна музика и оркестрова практика в НУИ „Добри Христов” – Варна, в момента е директор на училището. Работи като мениджър на ММФ „Варненско лято”, била е ръководител на редица успешни проекти в сферата на културата и образованието, за което е отличена с голямата награда на БАРОК за 2019 г. Нейни възпитаници са носители на множество награди от български и международни конкурси, факт, който показва високото ниво и ефективност на педагогическата ѝ дейност.

Тематиката на дисертацията е интересна и важна за съвременната музикална педагогика, разглежда взаимовръзката между музикално - инструменталното развитие на младия изпълнител и ансамбловата практика. Докторантът сравнява различни методики и подходи, прави задълбочен анализ на влиянието на ансамбловото музициране върху общото музикално развитие на младите музиканти, базирайки се на проведени анкети и интервюта с преподаватели и ученици и последващи анализи и сравнения.

Дисертационният труд на Румяна Петрова е с обем от 164 страници, съдържа увод, три глави, заключение, справка за приносите на труда и библиография. Част от дисертацията са 14 графики, 11 таблици, 6 партитурни примера и 2 снимки. Включени са три приложения: анкети с участници в Младежки симфоничен оркестър Варна, интервюта с преподаватели и подходящ според автора репертоар за младежки оркестри. Трудът е добре подреден и структуриран, изследването е хронологически издържано – от времето на А. Вивалди до наши дни.

Уводът разкрива обекта на изследването (младите музиканти от музикалните училища), предмета (ансамбловото музициране в ранния етап

на обучение), изследователските методи (сравнения, анализи, интервюта, анкети).

В първата глава са разгледани и анализирани популярни в миналото и в съвременното педагогически практики, предполагащи ансамбловото свирене. Докторантът прави паралел между групово-взаимоучителния метод и ансамбловото музициране (стр.12). Обстойно представена е творческата и педагогическа дейност на Антонио Вивалди. Румяна Петрова анализира много точно и коректно педагогическия и методически елемент в творчеството на Вивалди (стр.15-22), като прилага и необходимите партитурни примери. Във всички изводи и предложени решения личи ерудицията и богатия опит на докторанта.

Специално внимание в първата глава е отделено на широко използвания в наши дни метод на Шиничи Сузуки. Този метод изисква свирене в ансамбъл от най-ранен етап на обучение, стремейки се да създаде подходяща среда за развитие на младия музикант (стр.23). Цел на метода „Сузуки” е не само музикално развитие, а общото изграждане на личността (стр.24). Румяна Петрова описва детайлно и с разбиране положителните страни на метода, извеждайки основните му достойнства за обучението на деца и младежи (стр.29).

Основно място в първата глава е отделено за „Ел Система”, съвременен метод за класическо музикално обучение на деца, създаден от Хосе Абреу във Венецуела. Докторантът разглежда, сравнява и коментира зараждането и развитието на този метод, неговото международно приложение, особено в САЩ (стр.30). На преден план в анализа е изведено ансамбловото музициране и ефекта от него (стр.37).

В главата не е подмината и българската традиция и практика в детското ансамбловото музициране. Детайлно е анализирана и коментирана организацията и дейността на Филхармония „Пионер”, основана и

ръководена от проф. Влади Симеонов. Докторантът сравнява педагогическите практики на „Ел Система” и Филхармония „Пионер”, показвайки сходствата (стр.38). Отбелязана е дейността на юношеския камерен оркестър на гр. Лом и детския цигулков оркестър на гр. Ямбол, значението на тези ансамбли за развитието на инструменталната и музикална култура в градовете.

Втората глава разглежда научни публикации, които коментират ролята на ансамбловото свирене от психологическа гледна точка. Румяна Петрова търси в статиите на Лора Бишоп и Андреа Скиавио психосоциалните контури на ансамбловото музициране, ролята на ансамбъла за израстването и укрепването на индивида (стр.46-56). В книгата на Трендафил Миланов „Към нови основи на музикалното възпитание” докторантът намира тезиси, които подкрепят темата на дисертацията (стр.58). Показан е и различният подход към ансамбловото свирене в книгата на Антоанета Пенкова „Проблеми на цигулковата педагогика в моята практика”. Докторантът акцентира върху мнението на автора, че ансамблите в началото на обучителния процес трябва да са от еднородни инструменти (стр.60). В главата са разгледани статии от Никола Чакалов, Добри Палиев, Авангард Федотов. Румяна Петрова намира и извежда на преден план характерна ансамблова проблематика (стр. 65-66).

Третата глава представя собствено изследване на докторанта, реализирано за дванадесетгодишен период чрез анкети, интервюта, анализи и сравнения. С това изследване Румяна Петрова потвърждава основната теза на своя труд – ансамбловото музициране има огромна роля в началния етап на обучение, помага и развива чувството за ритъм, интонационната стабилност, четенето на нотния текст, сценичното поведение. Тези изводи са доказани с таблици и графики, точно онагледяващи коментираните показатели. Докторантът успешно доказва

тезата си, че ансамбловата практика е особено важна за изграждането на ансамблово-инструментални и личностно-социални качества.

Свързани с темата на дисертацията са три публикации, реализирани през 2020 и 2021 г. В тях се коментира част от тематиката на труда.

Използваната библиография включва 64 издания на български, руски и английски език, както и пет интернет източника.

Авторефератът е с обем от 56 страници, има същата структура и подредба както дисертацията.

Приемам представените от Румяна Петрова приноси на дисертационния труд. Смятам за най-важен принос на труда сравнението между различните методи за ансамблово музициране от съвременна гледна точка, изведените в резултат на това ползи и ефекти за развитието на младите музиканти. Проведеното дългогодишно изследване от докторанта има несъмнен приносен характер, доказвайки тезите му съдържащи се в доктората. В целия труд личи високата компетентност и професионална ерудиция на Румяна Петрова, сериозното и задълбочено отношение към разглежданата тематика. Сигурен съм, че след известно редактиране и редуциране, този труд може да бъде издаден, представлявайки интерес за музикалните педагози.

Въз основа на всичко написано дотук, убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство” на Румяна Николаева Петрова.

03.04.2023 г.

проф. д-р Огнян Константинов